

[Kai Moltke.]

som jo er en følge af alle de forhandlinger, U Thant har ført til begge sider og gennem forskellige mæglere, vil jeg gerne opridsede de punkter, U Thant opstiller i sin erklæring, og gøre det ordret. Han siger i 9. marts-erklæringen at

„ethvert skridt for at bringe parterne nærmere til en forhandling må omfatte følgende:

1. Indstilling af bombardementerne af Nordvietnam,

2. en væsentlig reduktion af den militære aktivitet i Sydvietnam fra alle parter side,

3. deltagelse af den nationale befrielsesfront (Vietcong) i enhver fredelig regulering.“

U Thant fortæller sig ikke i denne situation. U Thant sammenfatter her de faktorer, som må indgå i enhver fredelig ordening, hvis man ikke forgæves skal bekende sig til freden og modarbejde den. Derfor kunne jeg tænke mig, at udenrigsministeren i forbindelse med disse ting, når han tager ordet her i dag, også søger klart at formulere, hvilken stilling Danmark indtager i dag over for den aktivitet, der udfoldes af De Forenede Nationers generalsekretær for efter evne at prøve at få slukket det bål, som i øjeblikket kun bringer ødelæggelse i Vietnam. Da jeg senere, når jeg har hørt udenrigsministeren, kan vende tilbage til sagen og få ordet, vil jeg foreløbig efterlyse: hvordan er regeringens, hvordan er udenrigsministerens, hvordan er folketingets stilling til denne erklæring fra U Thant? Er man villig til at komme med en klar dansk tilslutning til de punkter, som FN's generalsekretær trækker op, og derved i den givne situation øve en positiv støtte til de fredsbestrebelse, som udfoldes af De Forenede Nationer?

Udenrigsministeren (Per Hækkerup): Hovedformålet med Genèveaftalen af 1954 om Vietnam var at få bragt krigshandlingerne i området til ophør. For at nå dette mål, var det nødvendigt som en midlertidig foranstaltning at skille de stridende parter ved oprettelse af en militær demarkationslinje. Det blev på konferencen klart understreget, at denne demarkationslinje ikke måtte opfattes som en politisk eller terri-

torial grænse, og våbenhvileaftalen indeholdt da som bekendt også bestemmelser, der sigtede mod landets genforening som et resultat af frie, kontrollerede valg, der skulle finde sted senest i sommeren 1956, når situationen var tilpas afklaret. Det var altså ikke hensigten med Genèveaftalen at tilvejebringe en permanent deling af landet, men konferencepartagerne udtrykte tværtimod respekt for Vietnams suverænitet, uafhængighed og territoriale integritet.

Udviklingen blev imidlertid en anden. Regeringen i Sydvietnam nægtede at anerkende Genèveaftalen, som den fandt var afsluttet hen over hovedet på den uden at tilgodese det vietnamesiske folks legitime interesser. Med henvisning hertil og til, at det i Nordvietnam etablerede kommunistiske styre umuliggjorde frie valg, vægrede Sydvietnam sig ved at optage de forhandlinger med styret i Hanoi, som skulle forberede valgene, og Genèveaftalens bestemmelser om landets genforening blev derfor aldrig opfyldt. De nordvietnamesiske ledere indledte på deres side i strid med Genèveaftalens bestemmelser en infiltrations- og undermineringskampagne til støtte for modstandere af regeringen i Saigon.

Resultatet af disse brud på den aftale, der — om den var blevet opfyldt af begge parter — kunne have sikret freden i Indokina, blev en gradvis forværring af situationen i Vietnam, og i 1962 kunne kontrolkommissionens flertal konstatere alvorlige krænkelse af Genèveaftalen fra begge sider. Kimen til konflikten i dag ligger således i forsyndelser helt fra 1955.

Efter den velkendte episode i Tonkinbugten i august 1964, der udløste et begrænset antal amerikanske gengældelsesangreb på mål i Nordvietnam, tilspidsedes situationen hastigt med det resultat, at man fra amerikansk side i februar 1965 besluttede at søge at dæmme yderligere op mod den voksende nordvietnamesiske infiltration i Sydvietnam ved fra luften at rette angreb mod nordvietnamesisk territorium og ved gradvis og efterhånden i stigende tempo at øge antallet af amerikanske tropper i Sydvietnam.

Adskillige forsøg blev i løbet af 1965 gjort for at få krigen standset. Fra britisk side forsøgte man at få en mægling iværksat ved at lade tidligere udenrigsminister Gordon